

Κομματική ιδιοτέλεια τοῦ καθ' ἑκάστον καὶ πολιτικὴ ἀνιδιοτέλεια τοῦ καθ' ὅλου ¹

Γράφει ὁ Παναγιώτης Γ. Παῦλος

Ἀφουγκραζόμενος τὸν Γολγοθᾶ τὸν ὁποῖο ἀνέρχεται ἡ πλειοψηφία τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ζώντας ἀπὸ ἀπόσταση τὴν ἀγωνία ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων ποὺ δίνουν καθημερινὰ μάχες ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὰ στοιχειώδη σὲ ἓνα σχεδὸν ἓν συνόλω καταρρακωμένο κράτος (παρὰ τοὺς πασιφανῶς οὐτοπικούς περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἰσχυρισμούς τῆς παραπαίουσας, γιὰ μία ἀκόμη φορά, δυστυχῶς, πολιτικῆς ἡγεσίας), αἰσθάνεσαι τὰ χιλιάδες χιλιόμετρα ἀπόστασης ποὺ σὲ χωρίζουν ἀπὸ τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου ἐξ αἴφνης νὰ μηδενίζονται. Ἐλλείψει ἄλλων δυνάμεων συνδρομῆς πρὸς τοὺς ἀναξιπαθοῦντες ἀναζητᾶς τρόπους ἔμμεσης στήριξης. Αὐτὴ ἡ ἀναζήτηση σὲ ὀδηγεῖ νὰ συλλογισθεῖς ζητήματα ποὺ νιώθεις ὅτι πρέπει -ἂν ὄχι νὰ ἀπαντηθοῦν- τουλάχιστον νὰ τεθοῦν ἀπὸ κάθε πολίτη, ὁ ὁποῖος γιὰ μία ἀκόμη φορά θὰ ἐπιδιώξει τὴν προσεχὴ Κυριακὴ νὰ ἐνσαρκώσει μὲ τὴν ψῆφο του μια ἐλπίδα σωτηρίας.

Ἡ κρισιμότητα τῶν περιστάσεων καὶ ἡ τραγικότητα τῆς φάσης αὐτῆς τῆς ἱστορίας ποὺ διανύουμε προκαλοῦν τὴν διατύπωση ἑνὸς ἀσυνήθους, καίριου, ὠστόσο, ἐρωτήματος: γιὰ ποῖο λόγο οἱ Ἕλληνες πολῖτες δὲν λαμβάνουν σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν τὴν ξεκάθαρη θέση τοῦ Ἰσραηλίτη ἄρχοντα καὶ βασιλέως τῆς ἀρχαιότητος Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος προτρέπει καὶ παροτρύνει: "μὴν πιστεύετε σὲ ἄρχοντες, σὲ παιδιά ἀνθρώπων· εἶναι ἀδύνατον αὐτοὶ νὰ σᾶς προσφέρουν σωτηρία" ²; Φαίνεται ὅτι ἡ προτροπὴ αὐτὴ τοῦ Δαυὶδ φέρει ἓνα καίριο πολιτικὸ περιεχόμενο, ἀπολύτως χρήσιμο καὶ συνάμα 'φωτογραφικὰ' ταιριαστὸ στοὺς Ἕλληνες.

Ὁ λόγος; Διαθέτουμε ὡς λαὸς μία μοναδική, πανίσχυρη ἱκανότητα -τόσο ἰσχυρὴ ποὺ ὅταν δὲν τὴν ἐλέγχουμε μᾶς ὀδηγεῖ μαθηματικὰ στὸν ἀφανισμό- νὰ προσκολλώμαστε σχεδὸν ψυχοπαθολογικὰ στοὺς ἡγέτες μας. Αὐτὴ ἡ προσκόλληση εὐθύνεται κατὰ κύριο λόγο γιὰ δύο τινά. Ἀφ' ἑνός, γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξακολουθοῦμε νὰ λατρεύουμε τὰ πολιτικὰ πρόσωπα -ἢ ἀνάλυση αὐτὴ ὑπερβαίνει κάθε συγκεκριμένο πολιτικὸ χῶρο-, μολονότι ἡ ἱστορία ἤδη καταγράφει ἐγκληματικὲς εὐθύνες εἰς βάρος ὅλων ὅσοι ἔχουν προδώσει

---

¹ Τὸ κείμενο αὐτὸ γράφηκε μὲ ἀφορμὴ τὴν πολιτικὴ κατάσταση πραγμάτων στὴν Ἑλλάδα τὸν Ἰανουάριο τοῦ 2015, μὲ τὸν ἀρχικὸ τίτλο: 'Ἐν ὄψει τῆς 25^{ης} Γενάρη 2015'. Ξαναδιαβάζοντάς τὸ ὁμως σήμερα, δύομισὴ χρόνια μετὰ, σχεδὸν τίποτε δὲν ἔχει ἀλλάξει. Ἐπομένως, τὸ τηρῶ αὐτούσιο παρὰ τὸ φαινομενικῶς ἄκαιρον ὀρισμένων σημείων του· ἄλλωστε, γνωρίζουμε καλὰ ἤδη ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Θουκυδίδη ὅτι στὸ διάβα τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας εἶναι πάγιες οἱ κρίσιμες στιγμὲς στὶς ὁποῖες ὁ λαὸς καλεῖται ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἀποδεικνύει τὸ βαθμὸ ἐπαγρύπνησής του.

² Ψαλμὸς 145, 3: 'Μὴ πεποιθᾶτε ἐπ' ἄρχοντας ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία'.

έπανελημμένα ως τώρα -και συνεχίζουν να τὸ πράττουν- τὶς ὑγιεῖς προσδοκίες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐνῶ ἔχουν ἀναδείξει μὲ τὴν πολιτικὴ πράξη -καὶ ἐνίοτε φαυλότητα- τους τὶς χειρότερες ἀδυναμίες του. Ἀφ' ἑτέρου, γιὰ τὸ ὅτι εἴμαστε συχνὰ ἀνίκανοι νὰ ἀπομονώσουμε ὅποιον ἢ συνείδησή μας μᾶς καταμαρτυρᾷ ὅτι βλάπτει τὸν τόπο. Ἐδῶ ὁ 'τόπος' θὰ πρέπει νὰ κατανοηθεῖ καὶ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ 'χώρου'. Εἶναι καίριο νὰ μὴν βλάπτεται ὁ τόπος, καθὼς ἔχει μεγίστη σημασία ὡς χῶρος, ὅπως ἔχει πολλαπλὰ ἐπισημάνει καὶ ὁ Παναγιώτης Κονδύλης, παρὰ τὶς ἐσφαλμένες δημόσιες ἐκτιμήσεις ἐνὸς πρώην Πρωθυπουργοῦ ἀλλὰ καὶ ἐνὸς ἄλλου ἀρχηγοῦ νεοσύστατου κόμματος, οἱ ὁποῖοι προκρίνουν μίαν ἀκαθόριστη ἔννοια 'εὐημερίας τοῦ λαοῦ' ἀκόμη καὶ εἰς βάρος τῆς γῆς του, χωρὶς νὰ φαίνεται νὰ ἀντιλαμβάνονται τὸν ἐγκληματικὸ κίνδυνο αὐτοῦ τοῦ στοιχειώδους λογικοῦ σφάλματος.

Ἡ τυφλὴ προσκόλληση σὲ ἀνθρώπους στοὺς ὁποίους ἡ ἀνάθεση τῆς μοίρας τοῦ τόπου γίνεται μὲ κύριο κριτήριον τὸν ἐνθουσιασμό, τὴν συναισθηματικὴ ἔξαρση καὶ τὴ συνακόλουθη ψυχολογικὴ ἐξάρτηση τοῦ ψηφοφόρου ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ 'ἡγέτη', ἀπορρέουν ἀπὸ μία θεμιτὴ, ἀνιδιοτελεῖ κατ' ἀρχὴν, συμπάθεια, εὐπιστία καὶ τυφλὴ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸ (πολιτικὸ) πρόσωπο, στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἶναι χαρακτηριστικὰ τῆς ἀρετῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν γένει. Αὐτὴ ἡ ἀρετὴ ὅμως συχνὰ μετατρέπεται σὲ ἰδιοτελεῖ προσκόλληση ἢ ὁποῖα συνεπάγεται τὴν ἐν τέλει τύφλωση τοῦ πολίτη, ὁ ὁποῖος τότε πλέον εὐθύνεται γιὰ τὸ παράδοξο τῶν ἡμερῶν νὰ διεκδικοῦν ἐκ νέου τὴν ψῆφο τῶν Ἑλλήνων πολιτικὰ ὄντα τὰ ὁποῖα ἔχουν ὀδηγήσει τὸν λαὸ σὲ βιωμένη καταστροφή.

Ἐνα δεῦτερο ζήτημα ποὺ τίθεται σὲ συνάρτηση μὲ τὰ προηγούμενα εἶναι: ἔχουμε, ἄραγε, οἱ Ἕλληνες συνείδηση τοῦ διακυβεύματος τὸ ὁποῖο ἡ πολιτικὴ πράξη καὶ ἐν προκειμένῳ τὸ συνταγματικὸ δικαίωμα τῆς 25ης Ἰανουαρίου καλεῖται νὰ διαχειριστεῖ; Ἐχουμε ἰδίᾳ γνώση, ἐπίγνωση τοῦ διακυβεύματος, ἢ ἀποκοιμόμαστε στὴ ναρκωτικὴ μαγεία τοῦ πλεονάζοντος πολιτικοῦ ψεύδους; Ἐνὸς ψεύδους ποὺ ἐπιχειρεῖ νὰ σχετικοποιήσει τὸ διακύβευμα ἀλλοιώνοντάς το καὶ προσαρμόζοντάς το στα μέτρα καὶ σταθμὰ τῆς ἐκάστοτε πολιτικῆς ἰσχύος τῶν κομμάτων;

Ὁ βασιλέας καὶ προφήτης Δαυὶδ φαίνεται νὰ ἔχει σαφῆ γνώση καὶ συνείδηση τοῦ πολιτικοῦ παιγνίου, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι παράδοξα εὐθύς, ὅταν αὐτός, ἕνας πανίσχυρος ἄρχοντας ὁ ἴδιος, προειδοποιεῖ τὸν λαὸ του ὅτι μὲ τοὺς ἄρχοντες δὲν ὑπάρχει σωτηρία. Γιατί;

Διότι σωτηρία σημαίνει ἀκεραιότητα. Ἡ ἀκεραιότητα ὅμως σημαίνει ἐνότητα, ἢ ὁποῖα πάντως προϋποθέτει τὸ ὅλον. Τὸ ὅλον, ὅμως, *de facto* δὲν μπορεῖ νὰ ὑπηρετεῖται ἀπὸ κομματικούς σχηματισμούς. Διότι αὐτοὶ ἀποδέχονται ἐκ τῶν πραγμάτων μόνον θεωρητικὰ τὸ "ἡ ἰσχύς ἐν τῇ ἐνώσει", καθὼς στὴν πολιτικὴ πράξη τους υἱοθετοῦν τὸ "ἡ ἰσχύς ἐν τῇ

πολώσει", υπηρετώντας έτσι το "διαίρει και βασίλευε" πρὸς ὄφελος τῶν ξένων ἰσχυρῶν παικτῶν (συμμάχων). "Έτσι, ὅμως, προφανῶς, δὲν ὑπάρχει σωτηρία.

Σκεπτόμενος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀξιολογήσει καὶ νὰ ἐκτιμήσει τίς προθέσεις καὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι, μὴ ἔχοντας ὑπάρξει ποτὲ ὡς τῶρα σὲ κυβερνητικὲς θέσεις, ἢ, ἔστω, σὲ κόμματα ἐξουσίας, ἐπιζητοῦν ἤδη τὴν ψῆφο τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἐπιστρατεύοντας τὴν ὑπόσχεση γιὰ "κυβέρνηση ὅλου τοῦ λαοῦ", ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ εἶναι εὐχῆς ἔργο, βεβαίως. Φαίνεται, ὅμως, εἴτε οἱ τοιοῦτοι νὰ ἐθελοτυφλοῦν εἴτε νὰ ἀγνοοῦν καὶ αὐτοὶ ὅτι κυβέρνηση τοῦ ὅλου καὶ κόμμα -ἔστω καὶ ἐκ πολλῶν συνιστωσῶν συνιστάμενο- δὲν μποροῦν νὰ συνυπάρξουν. Ἡ αὐτοδυναμία ὅταν ἐπιδιώκεται εἰς βάρος ἄλλων, μοιλονότι θεωρεῖται ἐπιτυχία αὐτοῦ ποὺ τὴν ἐξασφαλίζει, συνιστᾷ ἀδυναμία καὶ ἀποτυχία γιὰ τὸ ὅλον. Ἡ πολιτικὴ ρητορεία, ἄλλωστε, τοῦ δικομματισμοῦ τὸ ἀπέδειξε αὐτὸ περίτρανα ἐπὶ δεκαετίες, ἀφοῦ στὸ ἰδεολογικὸ της "ὅλον" δὲν χῶρεσε τὸ ὄντολογικὸ "καθ' ἕκαστον", μὲ συνέπεια, τὰ ἰδεολογήματα ΠΑΣΟΚ καὶ ΝΔ, ἀριστερᾶς-δεξιᾶς, διεθνισμοῦ-ἐθνικισμοῦ, προόδου-συντηρητισμοῦ, σοσιαλισμοῦ-φιλελευθερισμοῦ, νὰ ἔχουν πλέον ὀδηγήσει τὸν λαὸ στὴν ταπείνωση, τὸν ἐξευτελισμὸ καὶ τὴν ἐξαθλίωση.

"Ἴσως εἶναι πιά καιρὸς, μὲ τὴν συμπλήρωση 190 χρόνων κομματικοῦ πολιτικοῦ βίου στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο καὶ 40 χρόνων μεταπολίτευσης, νὰ συνειδητοποιήσουμε καὶ νὰ ἀναλογιστοῦμε ἔμπρακτα ὅτι, αὐτὸς ὁ λαὸς ἀξίζει σωτηρίας, ἀξίζει ἐνότητας καὶ, ἄρα, ἔχουμε χρέος ὡς "καθ' ἕκαστον" νὰ ὑπερασπιστοῦμε τὸ "καθ' ὅλου".

Ἀξίζει, ὡς πολίτες φέροντες ψῆφο νὰ ἐπιτηθήσουμε παντὶ τρόπῳ τὴν πάσης φύσεως ἀκεραιότητα αὐτοῦ τοῦ τύπου καὶ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ἀντιμετωπίζοντας δανειστὲς καὶ πάσης φύσεως σωτῆρες μὲ μία πυγμὴ, παύοντας νὰ ἀναθέτουμε παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον σὲ ὀλίγιστους, ὀλιγάρχες καὶ ὀλιγαρχομένους, σὲ ἀνθρώπους τῶν ὁποίων οἱ ἰδεολογικὲς ἀγκυλώσεις καὶ στρεβλώσεις, ὁ πολιτικὸς ἀμοραλισμὸς, ἡ ἔλλειψη ἠθικῆς ἀκεραιότητος καὶ σοφίας δὲν τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ δοῦν τὸ ὅλον στὸ κάθε ἐπιμέρους, μὲ συνέπεια νὰ εἶναι ἀδιάφοροι καὶ ἀνίκανοι γιὰ τὴ σωτηρία τῶν μὴ ταυτιζομένων μὲ τὴν δική τους ἑτερότητα.

Ἄς ἐπιβάλουμε, ἐπιτέλους, στὸ βαθμὸ ποὺ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ψῆφο μας, τὸ τέλος τῆς κομματοκρατίας καὶ τοῦ κατακερματισμοῦ, κραυγάζοντας στοὺς ἐκπροσώπους μας στὸ Ἑλληνικὸ Κοινοβούλιο ὅτι ὀφείλουν στὸν ἐλληνικὸ λαό, αὐτοὺς ποὺ εἶναι τῶρα ἐδῶ, ὄσους ἔφυγαν καὶ ἐκείνους ποὺ εἶναι νὰ ῥθουν, τὸ χρέος τῆς ἐνότητας.